

Meldcode bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Het bevoegd gezag van at.groep Zorg (BV)

Overwegende

- dat at.groep Zorg verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van de dienstverlening aan zijn cliënten en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van dienstverlening aan cliënten die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat van de professionals die werkzaam zijn bij at.groep Zorg op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met cliënten attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen;
- dat at.groep Zorg een meldcode wenst vast te stellen en beschikbaar te stellen die voldoet aan de eisen van de wet, zodat de professionals die binnen at.groep Zorg BV werkzaam zijn weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat at.groep Zorg BV in deze code ook vastlegt op welke wijze zij de professionals bij deze stappen ondersteunt;
- dat binnen at.groep Zorg bekendheid wordt gegeven aan het doel en de inhoud van de meldcode;
- dat at.groep Zorg regelmatig trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering aanbiedt, zodat professionals voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de code;
- dat de meldcode wordt opgenomen in het personeelshandboek en in het inwerkprogramma van nieuwe medewerkers van at.groep Zorg;
- dat er voldoende deskundigen beschikbaar zijn (intern of extern) die de professionals kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de code;
- dat de meldcode aansluit op de werkprocessen binnen at.groep Zorg;
- dat de werking van de meldcode regelmatig wordt geëvalueerd en dat zo nodig acties in gang worden gezet om de kennis over en het gebruik van de meldcode te bevorderen;

- dat onder *huiselijk geweld* wordt verstaan: lichamelijk, geestelijk of seksueel geweld, of bedreiging daarmee door iemand uit de huiselijke kring. Waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele, psychische of economische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer.
Daaronder worden ook begrepen ouderenmishandeling, geweld tegen ouders, vrouwelijke genitale verminking, huwelijksdwang en eengerelateerd geweld. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: familieleden, huisgenoten, de echtgenoot of voormalig echtgenoot, of (ex-) partner, mantelzorgers;
- dat onder *kindermishandeling* wordt verstaan: elke vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel. Daaronder is ook begrepen eengerelateerd geweld, huwelijksdwang, vrouwelijke genitale verminking en het als minderjarige getuige zijn van huiselijk geweld tussen ouders en/of andere huisgenoten;
- dat onder *professional* in deze code wordt verstaan: de hulpverlener die beroepsmatig diagnostiek, begeleiding of behandeling en overige vormen van zorg aan een cliënt of cliëntengroep verleent en die een (arbeids)overeenkomst met at.groep zorg heeft.
- dat onder *cliënt* in deze code wordt verstaan: iedere persoon aan wie de professional zijn professionele diensten verleent.

In aanmerking nemende de Wet bescherming persoonsgegevens, de Jeugdwet, de Wet Big, Wkkgz en de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) 2015, het professioneel statuut en het privacyreglement van at.groep Zorg BV.

Stelt het bevoegd gezag van at.groep Zorg de volgende Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling vast.

Meldcode

De meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling heeft tot doel professionals te ondersteunen in de omgang met signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Onderstaand stappenplan maakt hier o.a. onderdeel van uit.

Niet de locatie maar de relatie is bepalend.

Het gaat bij de definities van huiselijk geweld en kindermishandeling om de *relatie* tussen pleger en slachtoffer en *niet* om de locatie waar het geweld plaatsvindt. Zo valt het geweld tussen twee partners die een lat-relatie hebben onder huiselijk geweld en is er sprake van kindermishandeling als een kind getuige is van geweld tussen zijn ouders, ook als deze ouders op verschillende adressen wonen.

Geweld in een zorgrelatie

Geweld gepleegd door een professional ten opzichte van een cliënt valt buiten het bereik van de meldcode. In dat geval zijn andere wetgeving en andere stappen aan de orde, zoals het informeren van de leidinggevende en de directie en het inschakelen van de betreffende inspectie. In de jeugdzorg geldt een meldplicht in geval van signalen van seksueel misbruik en andere vormen van geweld.

Client als slachtoffer, getuige of pleger

De cliënt, dat wil zeggen de persoon met wie de professional professionele contacten onderhoudt, zal niet altijd het slachtoffer zijn van het huiselijk geweld of de kindermishandeling. De cliënt kan ook als vermoedelijke pleger, of in geval van een jeugdige cliënt, als getuige, bij het huiselijk geweld of de kindermishandeling betrokken zijn. Ook in dat geval zijn de stappen van de meldcode van toepassing.

Voor meer informatie over de Meldcode wordt verwezen naar het **Basismodel meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling** van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn & Sport (geactualiseerde versie 2016).

Ook de **Meldcode-app** is een handig hulpinstrument.

Stappenplan voor professionals

Het wettelijk meldrecht voor huiselijk geweld en kindermishandeling biedt alle professionals met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht, het recht om een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld te melden, ook als zij daarvoor geen toestemming hebben van hun cliënt (zie voor de wettekst: art. 5.2.6 van de WMO 2015).

Dit wettelijk meldrecht maakt een inbreuk mogelijk op het beroepsgeheim van bijv. artsen, psychiaters, verpleegkundigen, maatschappelijk werkers, psychologen, pedagogen, verloskundigen en werkers in de jeugdzorg of in de reclassering.

Het zetten van de stappen van de meldcode is een verantwoordelijkheid van de professionals binnen at.groep Zorg.

De directeur van at.groep Zorg is (eind)verantwoordelijk voor de beslissing die genomen dient te worden in stap 5 om al dan niet een melding te doen. Over deze beslissing dient dan ook altijd vooraf afstemming plaats te vinden met de directeur.

De stappen die hieronder worden beschreven zijn in een bepaalde volgorde gerangschikt, maar deze volgorde is niet dwingend. Waar het om gaat is dat de professional op enig moment in het proces alle stappen heeft doorlopen, voordat hij besluit om al dan niet een melding te doen.

Stap 1 – in kaart brengen van signalen

Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten in kaart en leg deze vast in het dossier van cliënt.

Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.

Maak bij het signaleren van huiselijk geweld of kindermishandeling gebruik van het signaleringsinstrument CARE-NL (Child Abuse Risk Evaluation). Het formulier van CARE-NL en de handleiding/beschrijving staan op de Z-schijf in de map Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

Beschrijf je signalen zo feitelijk mogelijk. Worden ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeldt dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht.

Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd.

Leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een bevoegde professional.

Kindcheck

Vraag je cliënt of er minderjarige kinderen aan zijn zorg zijn toevertrouwd, in alle gevallen waarin zijn medische conditie of andere omstandigheden een risico vormen of een bedreiging in de ontwikkeling of de veiligheid van deze kinderen. Indien er kinderen zijn die van de cliënt afhankelijk zijn, leg dan in je dossier vast: het aantal en de leeftijd van de kinderen; of cliënt de zorg voor de kinderen deelt met een (ex-) partner of met een andere volwassene.

Oudersignalen

Heb je zelf geen contact met de kinderen van je cliënt, leg dan je eventuele "oudersignalen" vast als de lichamelijke of geestelijke conditie of andere omstandigheden, een bedreiging kunnen vormen voor de veiligheid of de ontwikkeling van de kinderen die van de cliënt afhankelijk zijn.

De stappen van de meldcode zijn ook van toepassing op deze "oudersignalen".

Signalen van geweld door een professional in een zorgrelatie

Gaan de signalen over mogelijk geweld gepleegd door een professional ten opzichte van een cliënt, meld de signalen dan bij de leidinggevende en de directie, conform de interne richtlijnen. In dat geval is dit stappenplan *niet* van toepassing.

Stap 2 – Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van Veilig Thuis of een deskundige op het gebied van letselduiding

Bespreek de signalen met een deskundige collega. Vraag zo nodig ook advies aan Veilig Thuis of aan een deskundige op het gebied van letselduiding, als er behoefte is aan meer duidelijkheid over (aard en oorzaak) van letsel.

Met name in de medische sector kan het van belang zijn een deskundige in te schakelen op het gebied van letselduiding. In andere sectoren ligt het voor de hand dat zo nodig forensische expertise wordt ingeschakeld via Veilig Thuis.

Advies bij specifieke vormen van geweld over mogelijke risico's van vervolgstappen

Is er binnen at.groep Zorg onvoldoende kennis aanwezig over de aanpak van specifieke vormen van geweld, zoals eengerelateerd geweld, huwelijksdwang, seksueel misbruik en vrouwelijke genitale verminking, of ouderenmishandeling, vraag dan *altijd* advies aan Veilig Thuis over je vervolgstappen. Dit advies is ook van belang om mogelijke veiligheidsrisico's van eventuele vervolgstappen zorgvuldig te kunnen afwegen.

Leg de uitkomsten van de collegiale consultatie en/of het gegeven advies vast in het cliënt dossier.

Stap 3 – Gesprek met de cliënt

Bespreek de signalen met de cliënt.

Heb je ondersteuning nodig bij het voorbereiden of het voeren van het gesprek met de cliënt, raadpleeg dan een deskundige collega en/of Veilig Thuis.

- Leg de cliënt het doel uit van het gesprek;
- Beschrijf de feiten die je hebt vastgesteld en de waarnemingen die je hebt gedaan;
- Nodig de cliënt uit om een reactie hierop te geven;
- Kom pas na deze reactie zo nodig met een interpretatie van hetgeen u hebt gezien, gehoord en waargenomen. In geval van vrouwelijke genitale verminking kunt u daarbij de "verklaring tegen meisjesbesnijdenis" gebruiken.

Het doen van een melding zonder dat de signalen zijn besproken met de cliënt, is alleen mogelijk als:

- Er concrete aanwijzingen zijn dat de veiligheid van de cliënt, die van je zelf, of die van een ander in het geding is, of zou kunnen zijn;
- Als je goede redenen hebt om te veronderstellen dat de cliënt door dit gesprek het contact met u zal verbreken en dat de cliënt daardoor niet voldoende meer kan worden beschermd tegen het mogelijk geweld.

Gesprek met kinderen

Ook als een cliënt nog jong is, is het van belang dat de professional het gesprek met hem aangaat, tenzij dat vanwege zijn jeugdige leeftijd echt niet mogelijk is of te belastend voor hem is. De professional beoordeelt zelf of een gesprek zinvol en mogelijk is, zo nodig in overleg met een collega of met Veilig Thuis.

Gesprek met de ouder(s)

Normaal gesproken zal er, als het om een minderjarige cliënt gaat, ook een gesprek over de signalen worden gevoerd met de ouder(s). Dit is niet alleen van belang als de ouders mogelijksterwils betrokken zijn bij het huiselijk geweld of de kindermishandeling, maar ook als dit niet aan de orde is. Want de ouders behoren, zeker als zij het gezag uitoefenen, te worden geïnformeerd over wat er bij hun kind speelt.

Stap 4 – Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling en vraag in geval van twijfel altijd (opnieuw) advies aan Veilig Thuis

Weeg op basis van de signalen, van het ingewonnen advies en van het gesprek met de cliënt het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling. Weeg eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling.

Maak bij het inschatten van het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling gebruik van het **risicotaxatie-instrument van CARE-NL** (Child Abuse Risk Evaluation). Het **formulier van CARE-NL staat op de Z-schijf onder Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling**.

Raadpleeg in geval van twijfel altijd (opnieuw) Veilig Thuis.

De medewerkers van Veilig Thuis bieden ondersteuning bij het wegen van het geweld en van de risico's op schade en zij kunnen adviseren over vervolgstappen.

Stap 5 – Beslissen: zelf hulp organiseren of melden

De professional die geconfronteerd wordt met de keuze tussen zelf hulp organiseren of een melding te doen, overlegt hierover met de directeur van at.groep Zorg.

De directeur is verantwoordelijk voor het besluit in deze stap.

Hulp organiseren en effecten volgen

Als je van mening bent, op basis van je afweging in stap 4, dat je de cliënt en zijn gezin redelijkerwils *voldoende* tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling kan beschermen:

- *Organiseer* dan de noodzakelijke hulp;
- *Volg* de effecten van deze hulp;
- *Doe* alsnog een *melding* als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt of opnieuw begint.

Melden en bespreken met de cliënt

Kan je de cliënt niet voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling beschermen of twijfel je eraan of je voldoende bescherming hier tegen kan bieden:

- Meld je vermoeden bij Veilig Thuis;
- Sluit bij je melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan indien de informatie die je meldt (ook) van anderen afkomstig is;

- Overleg bij je melding met Veilig Thuis wat je na de melding, binnen de grenzen van je gebruikelijke werkzaamheden, zelf nog kan doen om je cliënt en zijn gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen.

Bespreek je melding vooraf met je cliënt (vanaf 12 jaar) en/of met de ouder(s) (als de cliënt nog geen 16 jaar oud is).

- Leg uit waarom je van plan bent een melding te gaan doen en wat het doel daarvan is;
- Vraag de cliënt uitdrukkelijk om een reactie;
- In geval van bezwaren van de cliënt, overleg op welke wijze je tegemoet kan komen aan deze bezwaren;
- Is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om je cliënt of zijn gezinslid te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in je afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de cliënt of zijn gezinslid door het doen van een melding daartegen te beschermen;
- Doe een melding indien naar je oordeel de bescherming van de cliënt of zijn gezinslid de doorslag moet geven.

Van contacten met de cliënt over de melding kan je afzien:

- Als er concrete aanwijzingen zijn dat de veiligheid van de cliënt, die van je zelf, of die van een ander in het geding is, of zou kunnen zijn;
- Als je goede redenen hebt om te veronderstellen dat de cliënt daardoor het contact met jou zal verbreken.

Noodsituaties

Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld dat de cliënt of zijn gezinslid daartegen onmiddellijk moet worden beschermd, kan meteen advies gevraagd worden aan Veilig Thuis, in samenspraak met of door de directie.

Komt Veilig Thuis, op basis van de signalen, tot het oordeel dat onmiddellijke actie is geboden, dan kan je zo nodig in hetzelfde gesprek een melding doen zodat op korte termijn de noodzakelijke acties in gang kunnen worden gezet.

In noodsituaties kan overigens ook contact gezocht worden met de Raad voor de Kinderbescherming en/of de politie vragen om hulp te bieden.